

УДК 351.72

Онишко Світлана Василівна

*доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри фінансових ринків*

Університет державної фіскальної служби України

Онишко Светлана Васильевна

*доктор экономических наук, профессор,
заведующая кафедрой финансовых рынков*

Университет государственной фискальной службы Украины

Onyshko Svitlana

*Doctor of Economics, Professor,
Head of the Department of Financial Markets*

University of State Fiscal Service of Ukraine

Чубенко Владислав Юрійович

аспірант

Університету державної фіскальної служби України

Чубенко Владислав Юрьевич

аспирант

Университета государственной фискальной службы Украины

Chubenko Vladyslav

Postgraduate of the

University of State Fiscal Service of Ukraine

**ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА ТА ЇЇ ОСОБЛИВОСТІ В УМОВАХ
ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ
ФИНАНСОВАЯ БЕЗОПАСНОСТЬ И ЕЕ ОСОБЕННОСТИ В
УСЛОВИЯХ ЦИФРОВИЗАЦИИ ЭКОНОМИКИ**

FINANCIAL SECURITY AND ITS FEATURES IN THE CONDITIONS OF DIGITALIZATION OF THE ECONOMY

Анотація. У статті розглянуто особливості забезпечення фінансової безпеки в умовах цифровізації економіки та в сучасних умовах розвитку економічної системи в цілому та її підсистем. Останніми десятиліттями однією з головних тенденцій розвитку економіки і суспільства загалом є проникнення інформаційних технологій у різні сфери діяльності людини. Інформатизація стає настільки важливим фактором зростання продуктивності праці і підвищення якості життя, що зміни, які відбуваються, розглядаються дослідниками як настання нової ери економічного розвитку. Здійснено аналіз сутності поняття «фінансова безпека» та «цифровізація» у контексті цифровізації структур та галузей. Фінансова безпека – це стан фінансово-кредитної сфери держави, який характеризується збалансованістю та якістю системної сукупності фінансових інструментів. Цифровізація – це впровадження цифрових технологій у всі сфери життя: від взаємовідносин з людьми до технологій виробництва. Описано приклади цифрових технологій, а саме Інтернет речей, роботизація та кіберсистеми, штучний інтелект, великі дані, безпаперові технології, блокчейн тощо. Встановлено основні показники, що здійснюють вплив на фінансову безпеку та їх роль і взаємодія в умовах цифрової економіки, а саме: стан золотовалютних резервів, динаміка валового внутрішнього продукту, динаміка золотовалютних резервів. Визначено, що основними напрямками розвитку фінансової безпеки в умовах цифровізації економіки будуть цифрове робоче місце, багатоканальне інформування та залучення громадян, відкриті дані, як інструмент оцінки роботи держави, електронна ідентифікація громадян тощо. Визначено, що визнання цільових секторів

промислових хай-тек як ключових для розвитку економіки України поверне довіру до держави та дасть потужний поштовх для їх розвитку.

Ключові слова: *фінансова безпека, цифровізація, валютна безпека, боргова безпека, цифрова економіка.*

Анотація. *В статье рассмотрены особенности обеспечения финансовой безопасности в условиях цифровизации экономики и в современных условиях развития экономической системы в целом и ее подсистем. В последние десятилетия одной из главных тенденций развития экономики и общества в целом является проникновение информационных технологий в различные сферы деятельности человека. Информатизация становится настолько важным фактором роста производительности труда и повышения качества жизни, изменения, которые происходят, рассматриваются исследователями как наступление новой эры экономического развития. Осуществлен анализ сущности понятия «финансовая безопасность» и «цифровизация» в контексте цифровизации структур и отраслей. Финансовая безопасность — это состояние финансово-кредитной сферы государства, характеризующийся сбалансированностью и качеством системной совокупности финансовых инструментов. Цифровизация — это внедрение цифровых технологий во все сферы жизни: от взаимоотношений с людьми к технологиям производства. Описаны примеры цифровых технологий, а именно Интернет вещей, роботизация и киберсистемы, искусственный интеллект, обширные данные, безбумажные технологии, блокчейн тому подобное. Установлены основные показатели, оказывающие влияние на финансовую безопасность и их роль и взаимодействие в условиях цифровой экономики, а именно: состояние золотовалютных резервов, динамика валового внутреннего продукта, динамика золотовалютных резервов. Определено, что основными*

направлениями развития финансовой безопасности в условиях цифровизации экономики будут цифровое рабочее место, многоканальное информирование и привлечение граждан, открытые данные, как инструмент оценки работы государства, электронная идентификация граждан и др. Определено, что признание целевых секторов промышленных хай-тек как ключевых для развития экономики Украины вернет доверие к государству и даст мощный толчок для их развития.

Ключевые слова: *финансовая безопасность, цифровизация, валютная безопасность, долговая безопасность, валовой внутренний продукт, цифровая экономика, Интернет-технологии.*

Summary. *The article considers the features of financial security in the context of digitalization of the economy and in modern conditions of development of the economic system as a whole and its subsystems. In recent decades, one of the main trends in the development of the economy and society in general is the penetration of information technology in various areas of human activity. Informatization is becoming such an important factor in increasing productivity and improving the quality of life that the changes that are taking place are seen by researchers as the beginning of a new era of economic development. The essence of the concept of "financial security" and "digitalization" in the context of digitalization of structures and industries is analyzed. Financial security is a state of the financial and credit sphere of the state, which is characterized by the balance and quality of the systemic set of financial instruments. Digitalization is the introduction of digital technologies in all spheres of life: from relationships with people to production technologies. Examples of digital technologies are described, namely the Internet of Things, robotics and cybersystems, artificial intelligence, big data, paperless technologies, blockchain, etc. The main indicators that have an impact on financial security and their role and interaction in the digital economy, namely:*

the state of gold and foreign exchange reserves, the dynamics of gross domestic product, the dynamics of gold and foreign exchange reserves. It is determined that the main directions of financial security development in the digitalization of the economy will be digital workplace, multi-channel information and involvement of citizens, open data as a tool for assessing the work of the state, electronic identification of citizens and more. It is determined that the recognition of target sectors of industrial high-tech as key to the development of Ukraine's economy will restore confidence in the state and give a powerful impetus to their development.

Key words: *financial security, digitalization, currency security, debt security, gross domestic product, digital economy, Internet technologies.*

Постановка проблеми. Однією з проблем будь-якої економічної системи є забезпечення її ефективної діяльності. Важливою ознакою сьогодення є стрімке збільшення розвитку сектору виробництва, оскільки цифрові розриви створюють небезпеку дедалі більшого відставання. Впровадження інноваційних підходів дозволить забезпечити ефективність ведення підприємницької діяльності, при чому паралельно з цим така цифровізація повинна бути пристосована до розвитку сучасного суспільства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В сучасних умовах розвитку економічної системи в цілому та її підсистем, говорить про те, що цифровізація структур та галузей ще не в повному обсязі досліджена. Зокрема, питання сучасного стану економічної безпеки в умовах діджиталізації та основи розвитку інновацій досліджували у своїх працях такі вчені-економісти як Демчишак Н. [2], Єпіфанов А. [3], Садченко Ю. [8], Паршина О. [8], Паршин Ю. [8], Пищуліна О. [9], Шлемко В. [11] тощо. Проте, на сьогодні існує ряд питань, які потребують дослідження цифровізації економіки у сфері фінансової безпеки.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Дослідження особливостей забезпечення фінансової безпеки в умовах цифровізації економіки.

Виклад основного матеріалу. Фінансову безпеку держави розглядають як стан фінансової системи країни, за якого створюються необхідні фінансові умови для стабільного соціально-економічного розвитку країни, а також забезпечується її стійкість до фінансових потоків та дисбалансів. У свою чергу фінансова безпека має складові, а саме: банківська безпека, безпека небанківського фінансового сектору, боргова безпека, бюджетна безпека, валютна безпека та грошово-кредитна безпека. Розвиток всіх цих сфер відбувається із виникненням нових «цифрових» моделей, які вносять певні корективи в їхнє функціонування, що призводить до виникнення нових загроз.

Стан фінансової безпеки держави передбачає створення необхідних умов для інноваційного розвитку та організацію всіх її складових.

Сутність поняття фінансової безпеки досліджували у своїх працях безліч авторів. Підходи до визначення поняття «фінансова безпека» наведено у таблиці 1.

Таблиця 1

Трактування поняття «фінансова безпека» у авторів

Автор	Сутність поняття «фінансова безпека»
Єрмошенко М.	Фінансова безпека – це стан фінансово-кредитної сфери держави, який характеризується збалансованістю та якістю системної сукупності фінансових інструментів.
Єпіфанов А., Пластун О., Домбровський В.	Фінансова безпека – це стан фінансово-кредитної сфери країни, що характеризується стійкістю до зовнішніх і внутрішніх загроз, а також здатністю забезпечувати стійкий економічний розвиток держави.
Кульпінський С.	Фінансова безпека держави – це здійснення цілеспрямованого комплексу заходів щодо фіскальної і монетарної політик з метою досягнення стабільності фінансової системи і створення сприятливого інвестиційного клімату.
Шлемко В.	Фінансова безпека держави – це такий стан фінансової, грошово-кредитної, валютної, банківської, бюджетної і податкової систем, який характеризується збалансованістю, стійкістю до внутрішніх і

	зовнішніх негативних впливів, здатністю забезпечити ефективне функціонування національної економічної системи та її зростання.
--	--

Джерело: складено автором [3; 4; 5; 11]

В окремих дослідженнях фінансова безпека розглядається як здатність підприємства ефективно і стабільно здійснювати свою діяльність або ефективно використовувати потенціал підприємства та ресурси. А в сучасних умовах фінансова безпека існує, формується та розвивається завдяки цифровізації економіки.

«Цифровізація» у перекладі з англ. digitalization – це впровадження цифрових технологій у всі сфери життя: від взаємовідносин з людьми до технологій виробництва. Прикладом цифрових технологій є Інтернет речей, роботизація та кіберсистеми, штучний інтелект, великі дані, без паперові технології, без паперові технології, адитивні технології, хмарні та тлумачні обчислення, безпілотні та мобільні технології, біометричні, квантові технології, технології ідентифікації, блокчейн тощо. Цифровізація є основним інструментом зростання економіки в цілому та всіх її складових у найближчі 5-10 років.

Тобто, цифровізація – насичення фізичного світу електронно-цифровими пристроями, засобами, системами та налагодження електронно-комунікаційного обміну між ними, що фактично уможливило інтегральну взаємодію віртуального та фізичного, тобто створює кіберфізичний простір. Цифрові технології – одночасно потужний ринок та індустрія, а також своєрідна інтеграційна платформа, що забезпечує взаємодію та конкурентоспроможності всіх інших ринків і галузей. Високотехнологічність у виробництві, інноваційний характер й модернізація секторів промисловості на основі інформаційно-комунікаційних і цифрових технологій, динаміка цифрових трансформацій для України мають стати пріоритетним рішенням для досягнення стійкого економічного зростання та розвитку [2,с.44].

У зв'язку зі збільшенням світового потоку й обсягів інформації виникла необхідність в окремому позначенні величезного масиву даних та у зв'язку з цим у 2008 р. з'явився термін «великі дані». У теперішній час під поняттям великих даних розуміють об'єкти для аналізу, які містять великі обсяги неоднорідної цифрової інформації, яка швидко надходить і яку складно, а часом навіть неможливо, вивчити та дослідити традиційними методами. Наприклад, до такої інформації можна віднести:

- статистичні дані та звіти в державному секторі; інформація Інтернет-майданчиків (соціальні мережі, блоги, ЗМІ, сайти тощо);
 - інформація міських комунікаційних служб; органів правопорядку (відео реєстрація, радары на дорогах тощо);
 - аналіз технічного стану складних пристроїв (автомобілі, розумні будинки, парки, пляжі тощо);
 - інформація банків (облік вкладників, депозитів, кредитів тощо)
- [8, с. 169].

Останніми десятиліттями однією з головних тенденцій розвитку економіки і суспільства загалом є проникнення інформаційних технологій у різні сфери діяльності людини. Інформатизація стає настільки важливим фактором зростання продуктивності праці і підвищення якості життя, що зміни, які відбуваються, розглядаються дослідниками як настання нової ери економічного розвитку, який в літературі характеризується терміном «цифрова, або інформаційна економіка» [1, с. 9].

Еволюція технологій у всьому світі створює нові виробничі та фінансові можливості і інструменти для будь-яких економічних суб'єктів.

Результати промислових еволюцій та їх характеристика відображено у таблиці 2.

Етапи промислових еволюцій цифровізації

№ з/п	Етап	Характеристика етапу
1	2	3
1.	Перша промислова еволюція (кінець XVIII ст.)	Почалась у Великій Британії з механізації текстильної індустрії. Надалі заміна ручної праці машинним виробництвом поширилася в усьому світі. Друга промислова революція відома як технологічна революція (кінець XIX - початок XX ст.). У цей період відбувся перехід від вугілля, як головного енергоносія, до використання нафти, винахід електрики, електродвигуна, телефона, поширення нових форм виробництва: конвеєр, розвиток хімічної промисловості, металургії. Суттєві нововведення були впроваджені у сталеливарній промисловості.
2.	Друга промислова революція	Започаткувала розвиток виробничих сил на машинній основі, розвиток науки на базі техніки.
3.	Третя промислова революція (1960-і роки)	Відбувається перехід до автоматизації за допомогою електронних та інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ). Третя промислова революція стала важливим кроком на шляху до зміни зайнятості і започаткувала нові умови та вимоги до ринку праці, які проявилися у попиті на т.зв. вільні професії. Найбільшого успіху досягають спеціалісти, готові працювати в різних професійних середовищах і які не прив'язані до будь-якої організації. Виробництво стає цифровим, і насувається третя велика революція, яка дасть змогу випускати продукти в менших кількостях, економічніше й гнучкіше – і вкладати куди менше праці завдяки новим матеріалам, абсолютно новим технологіям, таким як 3D-принтери та прості у використанні роботи. А в інтернеті можна знайти нові спільні виробничі послуги.
4.	Четверта промислова революція (XXI ст.)	Концепція Четвертої промислової революції «Індустрія 4.0» сформульована у 2011р. президентом Всесвітнього економічного форуму в Давосі Клаусом Швабом. «Індустрія 4.0» характеризується розвитком кіберфізичних систем, тобто єдністю фізичної та цифрової реальності. Термін був визначений як «збірне поняття для технологій і концепцій організації ланцюжка створення додаткової вартості» з використанням кіберфізичних систем, Інтернету речей, Інтернету послуг, розумних підприємств. Фаза промислової революції, яка характеризується злиттям технологій, що розмиває межі між фізичною, цифровою та біологічною сферами. «Індустрія 4.0» дасть змогу збирати та аналізувати дані з різних машин, забезпечуючи більш швидкі, ефективні та гнучкі процеси виробництва товарів вищої якості за зниженими цінами.

Джерело: складено автором за даними [10]

Таким чином, місце цифровізації у світовому просторі характеризується впровадженням інформаційно-технологічних досягнень, а також їх змін. Сучасний етап промислової еволюції пов'язаний із розвитком комунікативних Інтернет-технологій, які суттєво змінили технологію фінансових процесів.

Основними загрозами фінансовій безпеці в умовах цифровізації економіки є наступні:

- ризик кіберзагроз, пов'язаний з проблемою захисту персональних даних;
- «цифрове рабство» (можливість використання даних про мільйони людей для управління їх поведінкою);
- «цифровий розрив», який пов'язаний з рівнем і умовами доступу до цифрового середовища в одній країні або в різних країнах [8, с.168-169].

Проте, незважаючи на вищенаведені загрози, перевагами цифровізації економіки є динамічність зниження вартості платежів (тому що в режимі онлайн вартість послуг значно нижча) відкриття нових джерел доходів.

Взаємодія фінансової безпеки з цифровими технологіями економіки має структуру, що відображена на рис.1.

Дані елементи цифровізації економіки та їх взаємодія з фінансовою безпекою дає можливість кожному громадянину забезпечувати вільний доступ до послуг, інформації та знань, що надаються, допомагають підвищувати економічну та фінансову ефективність, бути конкурентоспроможними, а також сприяє міжнародному, європейському та світовому співробітництву з метою інтеграції України до Європейського Союзу.

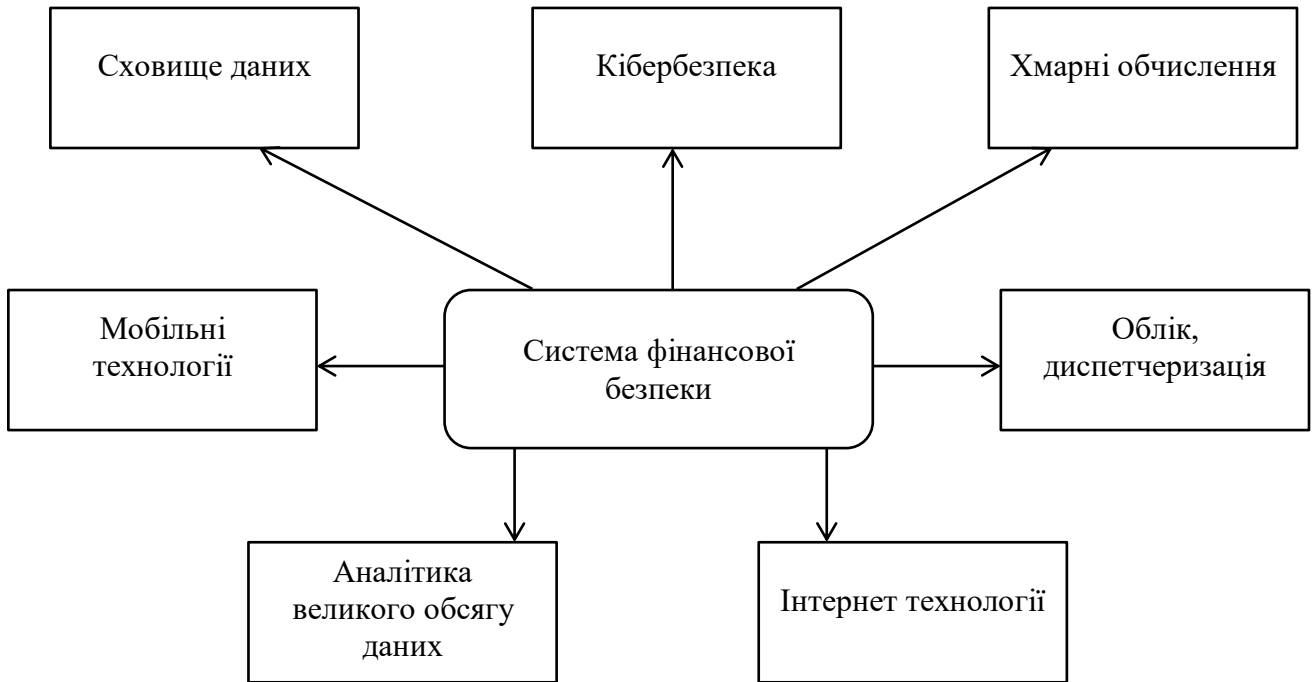

Рис. 1. Взаємодія фінансової безпеки з цифровими технологіями

Джерело: побудовано автором за даними [10]

Особливостями формування фінансової безпеки держави в умовах цифровізації економіки є те, що всі зібрані дані стають активом, який в ділових процесах, суспільному житті та роботі держави дає змогу отримувати цінну інформацію через доступ до Інтернет-мережі, дані якої є відкритими. Облік та диспетчеризація допомагають автоматизувати систему ведення та узагальнення даних. Кібербезпека дозволяє використовувати такі дані в межах визначених повноважень.

Нематеріальні активи формують конкурентні переваги бізнесу і держави і є основою для виробництва високотехнологічної продукції, із високою доданою вартістю та низькими транзакційними витратами, порівняльно до інших галузей. Нижчі транзакційні витрати забезпечують менше економічне навантаження у секторі цифрової економіки, наприклад, що сприяє більш високій швидкості зростання цього сектору і, у підсумку – підвищення конкурентоспроможності економіки країни та позитивного впливу на стан економічної безпеки держави [6, с. 207].

Сучасний розвиток фінансової безпеки в умовах цифровізації економіки характеризується певними показниками, а саме економічне зростання, норма безробіття, стан золотовалютних резервів, діяльність тіньової економіки, дефіцит державного бюджету тощо. Розглянемо динаміку ВВП в Україні протягом 2012-2020 років (рис.2).

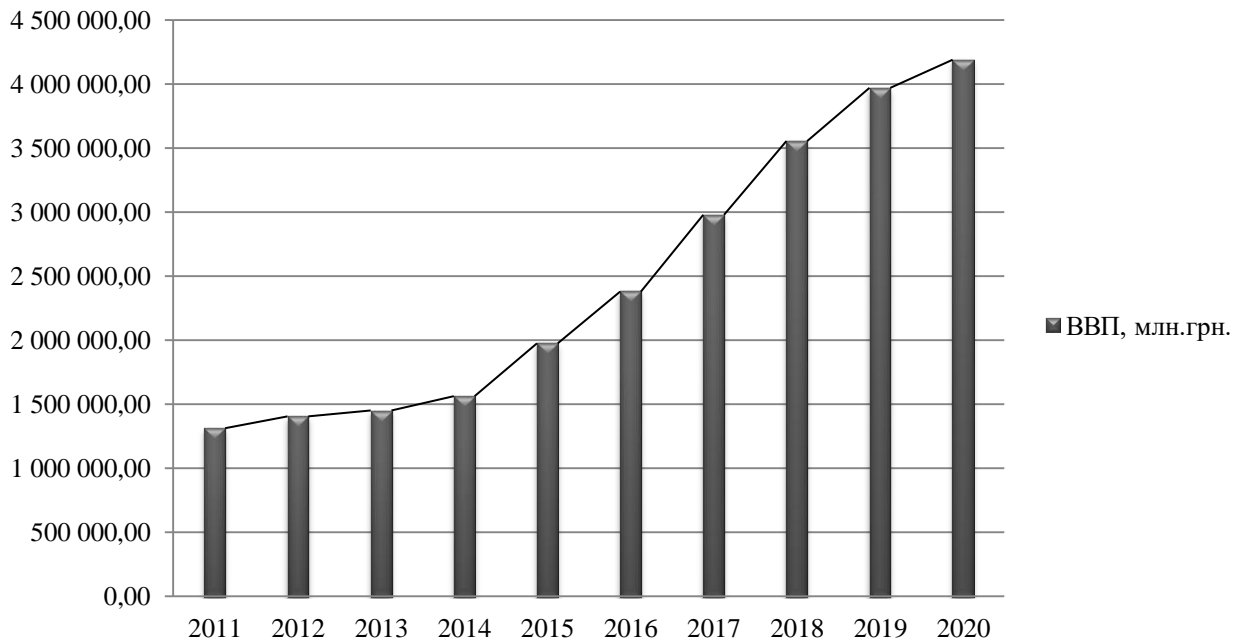

Рис. 2. Динаміка валового внутрішнього продукту протягом 2012-2020 років, *млн. грн.*

Джерело: побудовано автором за даними [7]

За даними рис.1, 2 обсяги валового внутрішнього продукту постійно зростали найбільше цей показник зріс у 2017 році порівняно із 2016 роком і ця різниця становила 599 738 млн. грн. А у 2020 році порівняно із 2017 роком така різниця становить 1 211 182 млн. грн. Така динаміка говорить про економічну ефективність держави.

Стан золотовалютних резервів проаналізовано на рис.3.

Отже, динаміка золотовалютних резервів України вказує на нестабільність економічної системи держави. Тому у 2014 році цей показник був найнижчим порівняно з іншими роками і становив 7 533,33 млн. дол. США. Все це пов'язано з військовими діями на Сході України. Найвищого рівня він досяг станом на 31.12.2020 і становив 29 132,89 млн.

дол. США, проте, станом на 31.03.2021 золотовалютні резерви становлять 27 034,79 млн. дол. США.

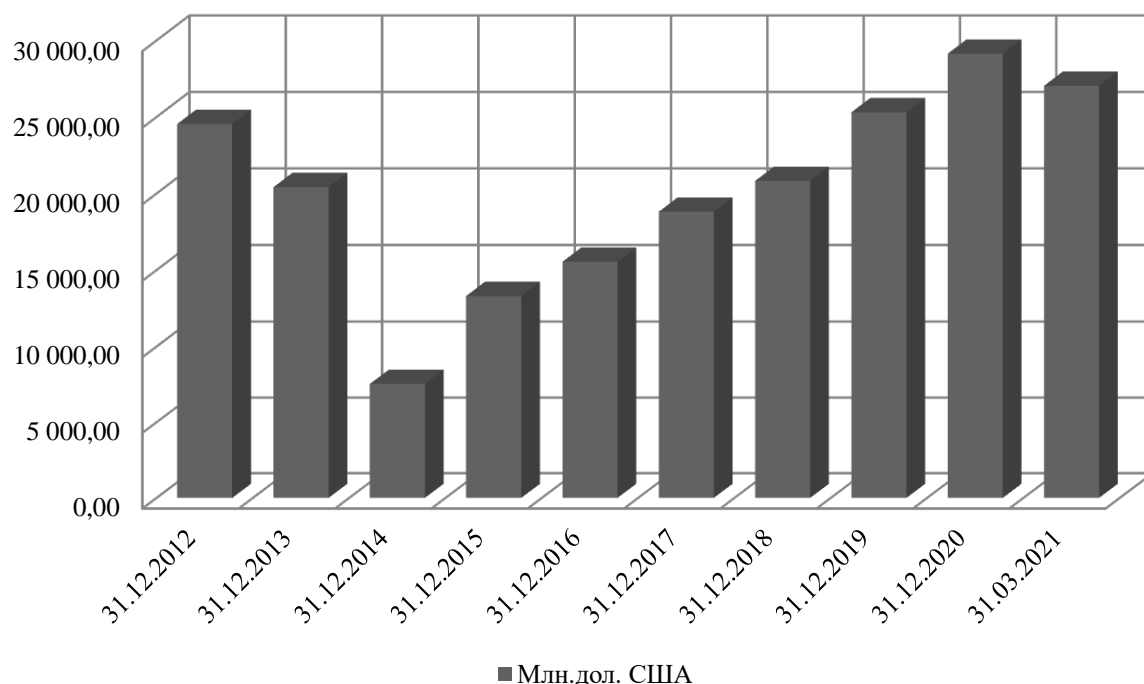

Рис. 3. Динаміка золотовалютних резервів протягом 2012-2021 років, млн. дол. США

Джерело: побудовано автором за даними [7]

На рис. 4 зображено співвідношення структури золотовалютних резервів у 2021 році.

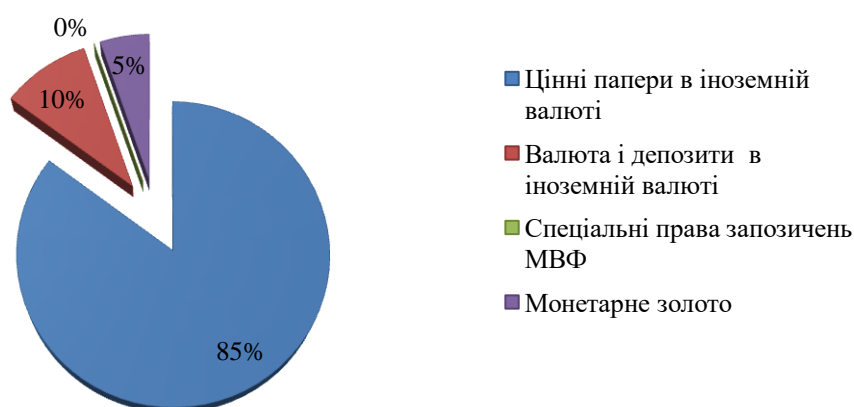

Рис. 4. Стан золотовалютних резервів у 2021 році

Джерело: побудовано автором за даними [7]

Таким чином, за даними аналізу рис.4 встановлено, що основними елементами золотовалютних резервів України у 2021 році були цінні папери в іноземній валюті, які становлять 85 % від загального обсягу, валюта і депозити в іноземній валюті – 10 % від загального обсягу, спеціальні права запозичень МВФ – 5 % від загального обсягу, і монетарне золото становить лише 0,02 % від загального обсягу золотовалютних резервів.

Основними напрямками розвитку фінансової безпеки в умовах цифровізації економіки будуть цифрове робоче місце, багатоканальне інформування та залучення громадян, відкриті дані, як інструмент оцінки роботи держави, електронна ідентифікація громадян, «розумні» машини та засоби, інтернет речей, цифрові державні платформи, уніфікація та стандартизація типових ділових процесів.

У майбутньому успішність нашої держави залежить від розвитку інформаційних технологій та правильного їх використання. На сьогоднішній день Україна є державою із промисловістю, що деградує, низькою економічною ефективністю та слабким попитом на технології. Ключовими факторами розвитку Україна на 2030 роки є повне впровадження програми «Індустрія 4.0» і концепції «смарт-фабрик». «Смарт-фабрика» включає в себе «розумне» виробництво, з метою покращення економічного ефекту підприємств в умовах цифровізації, а «Індустрія 4.0» є наступним кроком цифровізації, що дасть змогу предиктивної аналітики з великим обсягом даних. Принципи переходу на «Індустрія 4.0» відображені на рис.5.

Включення України до всесвітнього руху «Індустрія 4.0» дасть можливість підвищувати конкурентоздатність виробництв, стимулювати внутрішній ринок, утримувати й нарощувати свої позиції в секторах із високою доданою вартістю на національному, а в окремих випадках — і на глобальному рівні.

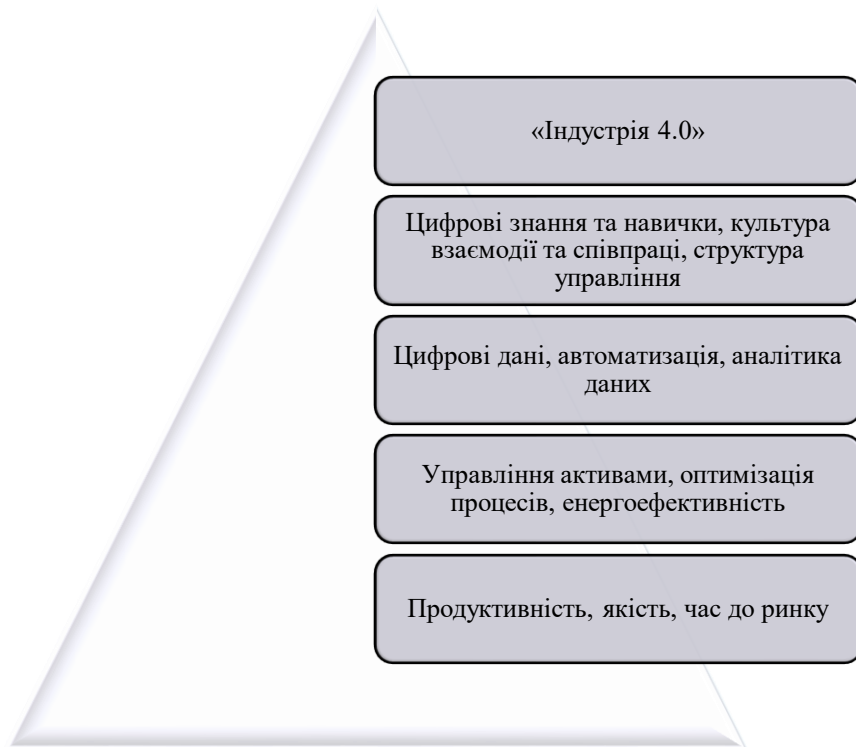

Рис. 5. Принципи переходу на «Індустрія 4.0»

Джерело: побудовано автором за даними [11]

У зв'язку з цим визнання цільових секторів промислових хай-тек як ключових для розвитку економіки України поверне довіру до держави та дасть потужний поштовх для їх розвитку. Для цього уряд має зробити наступні заходи:

- запустити реальні реформи зі стимулювання в Україні промислового виробництва, зокрема із сегментами середньо- та високотехнологічної продукції;
- поставити конкретні цілі та спланувати, яким чином нарощуватиметься частка промислового виробництва як у відсотках до ВВП країни, так і в абсолютних цифрах — включно з переліком конкретних сегментів;
- налагодити системні дії та програми, які покращуватимуть загальну готовність промисловості до Індустрії 4.0, включно з тими показниками, де Україна має на сьогодні останні позиції у світі: захист

прав власності, верховенство права, доступ до фінансових ресурсів та інституційна спроможність держави;

– створити умови для прискореного розвитку промислових хай-тек-сегментів, надаючи їм відповідний пріоритет та стимули. Це вкрай важливо в актуальних умовах збільшення частки сировинних видів у ВВП та в експорті протягом останніх 10 років.

Висновки. Отже, за даними проведеного дослідження встановлено, що фінансова безпека є важливим елементом економічної системи України в цілому. Основними її складовими є банківська безпека, безпека небанківського фінансового сектору, боргова безпека, бюджетна безпека, валютна безпека та грошово-кредитна безпека. Проаналізовано підходи авторів до визначення сутності поняття «фінансова безпека». Встановлено, що найбільш точно це поняття трактує Шлемко В.Т., який визначає фінансову безпеку як сукупність всіх її елементів і характеризується стійкістю до внутрішніх і зовнішніх загроз. В сучасних елементах всі ці показники тісно пов'язані з цифровізацією економіки. У свою чергу цифровізація економіки допомагає всім сферам підвищувати конкурентоспроможність та будувати цілісну економічну спроможність з високим рівнем валового внутрішнього продукту. Проте, успішне впровадження цифрової економіки залежить і від певного вміння та навичок суспільства правильно і вміло користуватися таким пристосуванням.

Література

1. Гаряга Л.О., Куліш Р.Р. Фінансова безпека банківської діяльності в умовах цифровізації. *Проблеми економіки*. 2019. С. 163-171.
2. Демчишак Н.Б. Розвиток цифрової економіки в Україні: концептуальні основи, пріоритети та роль інновацій. *Економіка та інноваційний розвиток національного господарства*. 2020. С. 43-48.

3. Єпіфанов А.О. Фінансова безпека підприємств і банківських установ: монографія. Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2009. 295 с.
4. Єрмошенко М. М. Фінансова безпека держави: національні інтереси, реальні загрози, стратегія забезпечення. К. : КНТЕУ, 2001. 309 с.
5. Кульпінський С. Роль фінансової безпеки України в поглибленні інтеграційних стосунків з європейськими країнами. Фінансова консультація. 2000. № 5. С. 34–38.
6. Неустроев Ю.Г., Єгорова-Гудкова Т.І., Острянюк В.В. Аналіз впливу цифровізації економіки на систему економічної безпеки держави. *Вчені записки Університету «КРОК»*.2020. С. 202-208.
7. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk>
8. Паршина О.А., Паршин Ю.І., Садченко Ю.В. Економічна безпека в умовах діджиталізації: сучасний стан та перспективи розвитку інформаційного суспільства. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2019. № 2. С. 168-174.
9. Пищуліна О. Цифрова економіка: тренди, ризики та соціальні детермінанти. *Основні компоненти цифрової економіки*. 2020. 274 с.
10. Сайт Цифрова адженда України. URL: <https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovoyu-ekonomikoju.html>
11. Шлемко В.Т. Економічна безпека України: сутність і напрямки забезпечення: монографія: НІСД, 1997. 144 с.

References

1. Garyaga L.O., Kulish R.R. (2019) Financial security of banking in the context of digitalization. *Problems of the economy*. P. 163-171.

2. Demchishak N.B. (2020) Development of digital economy in Ukraine: conceptual bases, priorities and role of innovations. [*Economy and innovative development of the national economy*]. P. 43-48.
3. Epifanov A.O. (2009) Financial security of enterprises and banking institutions: a monograph. Sumy: UABS NBU. 295 p.
4. Yermoshenko M.M. (2001) Financial security of the state: national interests, real threats, security strategy. K.: KNTEU. 309 p.
5. Kulpinsky S. (2000) The role of financial security of Ukraine in deepening integration relations with European countries. [*Financial advice*]. P. 34-38.
6. Neustroyev Y.G., Egorova-Gudkova T.I., Ostryanko V.V. (2020) Analysis of the impact of digitalization of the economy on the system of economic security of the state. [*Scientific notes of KROK University*]. P. 202-208.
7. Official site of the Ministry of Finance of Ukraine. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk> (accessed 24 April 2021).
8. Parshina O.A., Parshin Y.I., Sadchenko Y.V. (2019) Economic security in the conditions of digitalization: current state and prospects of information society development. [*Scientific Bulletin of Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs*]. P.168-174.
9. Pyshchulina O. (2020) Digital economy: trends, risks and social determinants. [*The main components of the digital economy*] 274 p.
10. Digital Agenda of Ukraine website. URL: <https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovoyu-ekonomikoyu.html> (accessed 24 April 2021).
11. Shlemko V.T. (1997) Economic security of Ukraine: essence and directions of maintenance: monograph: NISD. 144 p.